

Tilfælde var det i Strid med dansk Lov. Da den daværende Aalborgbiskop, som han maatte, skulde til at undersøge disse Forhold ad Lovens Vej, maatte han blandt andet grave en gammel Forordning af 25de Maj 1759 op, i hvilken det hedder, at i Almindelighed kan ingen blive antagen til Konfirmation, før han er 14 eller 15 Aar, medmindre — for der er en Undtagelse — vedkommende Barn skal paa en lang Rejse eller er sygt. Det er en Tilføjelse, som har saaret mig adskillige Gange, og det er ikke til at forstaa for kristne Mennesker, at en saadan Tilføjelse har sin Berettigelse. Hvad vil det sige, at et Barn maa nyde Herrens Legeme og Blod, maa komme til Alters, naar det er sygt? Er det ikke en Selvmodsigelse, at et sygt Barn maa nyde Nådveren til at dø paa, men ikke maa nyde den til at leve paa? Dette er den omvendte Verden. Men denne Sag blev undersøgt ad Lovens Vej fra Ydersiden saa godt og saa skaansomt og paa saa forstaaende Maade, som det vel lod sig gøre fra Aalborg-Biskoppens Side. Der var rigtignok en Mand, der tog til Orde derimod, en Mand, der som faa har vejét sine Ord, inden han har talt, og aabenbart har vejét dem paa den fineste Guldvægt, inden han udtalte sig fordommende om, hvad der var sket paa Mors. Denne Mand var afdøde Pastor Hoff. Han skrev siden angaaende Lunds Afsættelse: Havde en saadan Uregelmæssighed fundet Sted i Oldkirkens Dage, vilde vedkommende Biskop have henvendt sig til dette Barns Forældre, talt med Barnet selv, talt med dets Præst, ja, talt med Menigheden, han vilde have undersøgt Sagens aandelige Side. Men nu blev den ydre Side undersøgt, Loven skete Fyldest, hvordan det saa gik med Livet. Og han føjede til: Jeg drifter mig til indtil videre at have den Opfattelse, at den endelige Afgørelse af Sagen har ikke fundet Sted, saa længe den kun er vurderet og bedømt efter sin ydre Side. Jeg indrømmer, at det med fuld Ret kan siges, at der er noget personligt ved Sagen, naar denne Valgmenigheds Medlemmer, efter at dens Præst er bleven afsat, eller hans Anerkendelse som Præst i Folkekirken er tagen tilbage, siger: Vi følge dig, naar du gaar ud. Vil du være vor Præst under friere Kaar, som Frimenighedspræst, følge vi med. Men hvilken Forandring er der saa ikke sket? 25 Aar efter at en aalborgsk Biskop har været medvirkende til at sætte en Præst ud af Folkekirken eller tilbagetage hans Godkendelse som Præst i Folkekirken, holder en Biskop fra samme Stift Guds-

tjeneste i denne Frimenighedskirke. Det er Forandring, det er Fremskridt. Der er her lært adskilligt.

Hvorfor jeg har dvælet saa længe ved de to Forhold, hvor der er dannet frie Kredse, er blandt andet, fordi vi en Menneskealder senere gerne skulde have lært en Del deraf. Det gaar i hvert Fald ikke an, at vi nøjes med at sige, at den dér forløb sig, den dér har overtraadt de folkekirkelige Skranker. Det er ikke nok. Det er nemt nok at paavise, at der kan have været Fejl hos disse to Præster og de Menigheder, de have betjent, jeg tvivler ikke om, at der her kunde være noget at sætte Fingeren paa, men, som jeg sagde, da jeg begyndte: de kirkelige Myndigheder havde ikke haft aabent Øre for Aandslivets berettigede Krav. Det er ikke nemt at have et aabent Øre for den Frihed, der stammer fra Aand. Dertil skulle vi gerne som Lovgivere og dertil skulle gerne de kirkelige Myndigheder have lært, at man maa øve sig i at blive mere og mere lydhør overfor alle berettigede Frihedskrav, der komme i Flugt med de Krav, som i saa Henseende vare fremme for over 25 Aar siden.

Jeg vil gerne lige tale et Par Ord om Forslaget til Lov om Kirkernes Brug. Jeg skal ikke trætte med at omtale det, der er sagt saa ofte, men jeg ønsker alligevel at nævne det store Fremskridt, vi have deri, at en Sognepræst kan med Biskoppens Tilladelse faa en Frimenighedspræst til at forrette Gudstjeneste i sin Kirke, og at 10 Familiefædre eller bosiddende Mænd i saa Henseende have samme Rettighed som Sognepræsten. Det er et Fremskridt, der betyder noget, thi det er en Anerkendelse af disse frie Menigheder, en Anerkendelse, som sikkert skal sætte sine rige Frugter, kendelige paa det Menighedsliv, der leves indenfor Folkekirken. Man kaste blot Blikket tilbage og erindre sig, hvordan det saa ud for 6—7 Aar siden, den Gang vi skulde til at føre Menighedsraadslovene ud i Livet og vælge Medlemmer til disse. Der var da adskillige, som mente, at der maatte de, som hørte til den evangelisk-lutherske Menighed, da absolut have Valgret, og der var adskillige Valgbestyrrelser, som vare saa fromme, at de tænkte, at det fulgte af sig selv, at de opførte disse Frimenighedsmedlemmer paa Valglisterne. Men der blev spurgt hos højere vedkommende, og da man saa fik Svaret, maatte man værs god gaa hen og slette Frimenighedsmedlemmerne af Valglisterne. Det kunde man gøre for 7 Aar siden. Nu ikke alene giver man disse Folk Valgret, men ifølge